

Verksamhetsberättelse delårsbokslut augusti 2018

Socialnämnden

Nämndversion

Ordförande: Christina Funhammar

Förvaltningschef: Susanna Kiesel

Datum: 2018-09-26

Viktiga händelser

- Personalsituationen har stabiliserats under året. Detta har skapat förutsättningar för utveckling av verksamheten. Personalomsättningen per den sista juni var 8,7 %. Svårigheten att rekrytera socionomer som utredande socialsekreterare kvarstår?
- Enhetsledare har tillsatts inom två enheter för att fungera som ett dagligt operativt stöd för medarbetare.
- Särskilt fokus har satts på att följa upp skolsituationen för barn som är familjehemplacerade då forskning visar att placerade barns resultat när det gäller skolprestationer är sämre.
- Antalet orosanmälningar gällande barn ökar jämfört med samma period 2017. Mottagningsgruppen har utökats med en tjänst och en enhetsledare har tillsatts. Tjänsterna har finansierats inom budgetram.
- Genom projektet Mobilisering Inför Arbete (MiA) har 79 individer i Österåker och Täby kommun erbjudits arbetsförberedande insatser. Projektet sker inom ramen för Samordningsförbundet Södra Roslagen, där Österåkers kommun är en av parterna. Samordningsförbundet arbetar för att stötta individer som befinner sig långt från arbetsmarknaden och som behöver stöd i en samordnad rehabilitering. MiA-projektet är delfinansierat av Europeiska Socialfonden (ESF).
- Förvaltningens personal har deltagit i ett projekt om digital kompetensutveckling, DigIT. Projektet är finansierat genom Europeiska Socialfonden (ESF).
- Dataskyddsombud har utsetts för Socialnämnden enligt dataskyddsförordningen GDPR Den nya förordningen innebär en skärpning av krav på skydd av personuppgifter.

Ekonomisk sammanfattning

Socialnämnden exkl flyktingar Driftsredovisning per slag (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN-AUG			
	Budget 2018	Prognos 2018	Budget- avvikelse	Utfall 2017	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
<i>Verksamhetens intäkter</i>								
Avgifter	288	288	0	344	192	256	64	133%
Övriga intäkter	7 094	7 094	0	6 867	4 729	4 144	-585	88%
Summa intäkter	7 382	7 382	0	7 211	4 921	4 400	-521	89%
<i>Verksamhetens kostnader</i>								
Personalkostnader	-45 112	-45 112	0	-40 658	-30 075	-30 307	-233	101%
Lokal kostnader	-6 953	-6 953	0	-6 474	-4 635	-4 400	235	95%
Kapitalkostnader	0	0	0	-6	0	-4	-4	
Köp av verksamhet	-19 213	-19 213	0	-21 561	-12 809	-11 917	892	93%
Övriga kostnader	-24 703	-23 703	1 000	-27 654	-16 469	-14 991	1 479	91%
Summa kostnader	-95 982	-94 982	1 000	-96 353	-63 989	-61 619	2 369	96%
Verksamhetens nettokostnader	-88 600	-87 600	1 000	-89 143	-59 068	-57 219	1 848	97%

Socialnämnden exkl flyktingar Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	HELÅR				PERIOD: JAN-AUG			
	Budget 2018	Prognos 2018	Budget- avvikelse	Utfall 2017	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Nämnd och ledningsstab	-13 761	-13 761	0	-15 126	-9 175	-9 061	114	99%
Barn och ungdom	-27 252	-27 252	0	-26 676	-18 168	-18 111	56	100%
Familjerätt och rekrytering	-5 341	-5 341	0	-4 465	-3 560	-3 324	237	93%
Stöd och behandling	-6 699	-6 699	0	-7 154	-4 466	-4 597	-131	103%
Vuxenstöd	-11 625	-11 625	0	-12 650	-7 750	-7 667	83	99%
Ekonomiskt bistånd	-23 922	-22 922	1 000	-23 072	-15 948	-14 459	1 489	91%
- varav ekonomiskt bistånd	-14 500	-12 500		-12 371	-9 267	-6 700	2 567	
Verksamhetens nettokostnader	-88 600	-87 600	1 000	-101 514	-59 068	-57 219	1 848	97%

Socialnämndens nettokostnader exkl. flyktingar för perioden uppgår till 57 219 tkr vilket motsvarar 97 % av periodbudgeten. Det innebär en positiv nettoavvikelse på 1 848 tkr för årets första åtta månader jämfört med budget. Sommaren har inneburit en förbättring med ca 1 mkr där de centrala funktionerna har haft mindre kostnader under sommaren och nu har ett överskott, samtidigt har stöd och behandling samt vuxenstöd förbättrat sitt resultat. Det stora överskottet finns inom ekonomiskt bistånd som har ett överskott om 1 489 tkr.

Bokslutsprognosen för helåret är -87 600 tkr, vilket resulterar i ett förväntat överskott på 1 000 tkr jämfört med budget. De är inom ekonomiskt bistånd som vi har en positiv prognosavvikelse med 1 000 tkr.

Nyanlända	HELÅR				PERIOD: JAN-AUG			
	Budget 2018	Prognos 2018	Budget- avvikelse	Utfall 2017	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Driftsredovisning per slag (belopp i tkr)								
<i>Verksamhetens intäkter</i>								
Avgifter		0	0	0	0	0		n/a
Övriga intäkter	21 947	22 947	1 000	12 552	14 287	14 925	638	104%
Summa intäkter	21 947	22 947	1 000	12 552	14 287	14 925	638	104%
<i>Verksamhetens kostnader</i>								
Personalkostnader	-2 508	-2 508	0	-2 637	-1 672	-1 250	422	75%
Lokalkostnader	-476	-476	0	-520	-320	-224	96	70%
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0	0	0	
Köp av verksamhet	-14 219	-14 719	-500	-11 813	-9 557	-10 360	-803	108%
Övriga kostnader	-8 955	-11 955	-3 000	-9 855	-5 970	-7 698	-1 728	129%
- varav ekonomiskt bistånd	-8 271	-8 271		-7 712	-5 514	-6 193	-679	
Summa kostnader	-26 158	-29 658	-3 500	-24 825	-17 519	-19 532	-2 014	111%
Verksamhetens nettokostnader	-4 211	-6 711	-2 500	-12 273	-3 232	-4 608	-1 376	143%

Ensamkommande barn	HELÅR				PERIOD: JAN-AUG			
	Budget 2018	Prognos 2018	Budget- avvikelse	Utfall 2017	Period- budget	Utfall perioden	Budget- avvikelse	%
Driftsredovisning per slag (belopp i tkr)								
<i>Verksamhetens intäkter</i>								
Avgifter	0	0	0	0	0	0	0	n/a
Övriga intäkter	33 721	30 221	-3 500	86 944	22 952	22 714	-238	99%
Summa intäkter	33 721	30 221	-3 500	86 944	22 952	22 714	-238	99%
<i>Verksamhetens kostnader</i>								
Personalkostnader	-5 817	-5 817	0	-8 205	-3 885	-3 962	-77	102%
Lokalkostnader	-2 215	-2 215	0	-521	-1 477	-1 970	-494	133%
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0	0	0	
Köp av verksamhet	-18 678	-24 678	-6 000	-61 834	-12 452	-17 644	-5 192	142%
Övriga kostnader	-2 800	-1 800	1 000	-4 111	-1 893	-840	1 053	44%
Summa kostnader	-29 510	-34 510	-5 000	-74 671	-19 706	-24 416	-4 710	124%
Verksamhetens nettokostnader	4 211	-4 289	-8 500	12 273	3 245	-1 702	-4 948	-52%

Netto flyktingar	0	-11 000	-11 000		13	-6 310	-6 323	n/a
Netto SN inklusive flyktingar	-88 600	-98 600	-10 000		-59 054	-63 529	-4 475	108%

Sammanfattning flyktingar.

Totalt har flyktingar ett underskott på 6 323 tkr per sista augusti jämfört med budget. En stor del av underskottet beror på de ytterligare kostnader på 9 326 tkr (helår) som beräknas belasta enheten. En förbättring jämfört med juni har skett, då ytterligare intäkter för dyra placeringar bokats, samt att kostnaden för ekonomiskt bistånd minskat ytterligare.

Nyanlända

Nyanländas del av underskottet är jämfört med budget på 1 376 tkr. Orsaken till detta är främst att ekonomiskt bistånd är högre än budgeterat samt att inhyrda konsulter belastat resultatet. Den genomsnittliga kostnaden för försörjningsstöd per hushåll har minskat med 600 kr/mån. Vi fortsätter arbetet med att minska underskottet.

Försörjningsstöd tom augusti

	12/2017	04/2018	05/2018	06/2018	08/2018	
antal hushåll	119	92	105	94	109	-10
antal personer	304	290	327			
varav barn	148	132	185			
FS totalt/mån tkr	1 122	730	830	779	593	-529
snittkostnad/hushåll	9,4	7,9	7,7	8,2		
EKU	25	31	29		31	6

Ensamkommande barn

Även ensamkommande barn har ett underskott mot budget på 4 948 tkr. Här är orsaken till underskottet att köp av verksamhet (boendeplaceringar) är högre än budgeterat. I juni fick vi även extra kostnader från utbildningsförvaltningen på 4 663 tkr, vilket beräknas ge extra kostnader på 9 326 tkr på årsbasis. Anledningen är att skolan har kostnader för flyktingar som debiteras Socialnämnden.

Socialnämndens bedömning är att förändringarna i statsbidragen innebär att socialnämndens intäkter för flyktingverksamheten inte räcker till för att täcka kostnader för all flyktingverksamhet i kommunen.

Placering ensamkommande	EKB	EKU	tot	antal PUT
familjehem i egen regi i ÖK	8	2	10	8
familjehem i egen regi/annan kommun	3	2	5	5
externa familjehem	5	0	5	4
enstaka platser HVB	2	2	4	4
Stödboende Solhuset egen regi*	4	3	7	7
stödboende enstaka platser	0	4	4	4
eget boende**	0	30	30	30
Ivu vård/utökat vårdbehov	2	3	5	3
Totalt	24	46	70	65
* drivs i Solhuset med personaluthyrning från Vår ljus i avvaktan på tillstånd från IVO				
**i huvudsak registrerad som "ny flykting" i verksamhetssystemet				

Antalet ensamkommande minskar snabbt från 80 st. i juni till endast 70 stycken i augusti.

Enheten för ekonomiskt bistånd

Enheten för ekonomiskt bistånd utreder och beslutar om ekonomiskt bistånd samt erbjuder biståndsbedömd arbetssökarverksamhet. Enheten ansvarar för vissa av Socialnämndens bostadslägenheter, erbjuder budgetrådgivning och utreder möjligheter till skuldsanering. Ett viktigt uppdrag är att sprida kunskap om vardagsekonomi och informera om hur man hanterar en ekonomiskt svår situation. Enheten ansvarar för utredning av och stöd till våldsutsatta vuxna.

I början av året avvecklades den tidigare flyktingstödsenheten och ansvaret för nyanlända som under sin etablering ansöker om kompletterande ekonomiskt bistånd övergick till enheten. Kommunens integrationsarbete utförs sedan början av året av kommunkansliets näringslivs- och utvecklingsenhet på uppdrag av Socialnämnden. Under året har ett stort förbättrings- och utvecklingsarbete påbörjats inom enheten för ekonomiskt bistånd som en konsekvens av detta. Rutiner för handläggning och uppföljning har upprättats och reviderats. Vidare har samverkan med näringslivs- och utvecklingsenheten fördjupats med syfte att kunna erbjuda tydligare information och bättre stöd till de nyanlända. En tydlig effekt av enhetens satsning är att utbetalat försörjningsstöd sjunkit trots att antalet klienter inte minskat. Detta bedöms bero på att klienterna har sökt bidrag och ersättningar från t.ex. Försäkringskassan som de

har rätt till men tidigare inte sökt. En del personer har på grund av detta blivit självförsörjande och behöver därmed inte söka ekonomiskt bistånd för att klara sin försörjning. Enhetens satsning är en del i strävan att uppnå målet om en ekonomi i balans.

Kommunen tillgodoser bostäder till nyanlända under etableringsperiodens två första år. Därefter åligger det den enskilde att finna lösningar för sin boendesituation. Under första halvåret anvisades 68 personer till kommunen som då fått sitt behov av bostad tillgodosett. Under samma period har 69 personer fått sina kontrakt uppsagda på grund av att två år passerat sedan anvisning till kommunen. Mot bakgrund av den bostadsbrist som råder har det funnits en oro hos enskilda att de ska stå utan tak över huvudet när kontraktet upphör. Enheten har arbetat intensivt med att informera i samband med uppsägning av lägenheter och stödja de nyanlända i sökandet efter ny bostad. Under perioden januari- juni 2018 har samtliga som lämnat sin anvisade lägenhet hittat en ny bostad. Socialnämnden redovisar månatligen antal nyanlända som har anvisats till kommunen och kostnadsutvecklingen för ekonomiskt bistånd till kommunens budget- och kvalitetsenhet.

Med syfte att bidra till Kommunfullmäktiges mål att erbjuda professionell service av högsta kvalitet och ha en ekonomi i balans har enheten under året inrättat en mottagningsgrupp. Syftet är att stärka rättssäkerheten och kvalitén genom att två personer kan fördjupa sig i mottagningsarbetet och arbeta mer effektivt och enhetligt. Klienterna får tydlig och korrekt information när de vänder sig till mottagningen. Det är personalens upplevelse att arbetsmiljön har förbättrats när arbetsuppgifterna renodlas genom inrättande av mottagningsgruppen.

Inom ramen för Samordningsförbundet Södra Roslagen deltar en medarbetare på enheten i projektet *Mobilisering inför Arbete (Mia)*. Projektet syftar till att stödja individer med behov av samordnat stöd och rehabilitering för att kunna närma sig arbetsmarknaden. Deltagarna i projektet erbjuds insatser i form av kurser, arbetspraktik och stöd på arbetsplatsen. En förväntad effekt är att projektet ska bidra till att öka individens möjlighet att komma ur ett, ibland långvarigt, beroende av försörjningsstöd. Projektet är delfinansierat av Europeiska Socialfonden (ESF). Projektet pågår maj 2017- maj 2020 med målsättningen att 170 personer i Österåker och Täby ska erbjudas insatser. Till och med den 31 maj 2018 hade 79 individer deltagit i projektet. Antal deltagare som lämnat projektet under samma period var 35 stycken. Av dessa har fyra personer gått vidare till arbete och en till studier. Majoriteten, 23 st., har erbjudits ordinarie arbetsförberedande insatser hos Arbetsförmedlingen eller inom någon av kommunerna.

Ett av Socialnämndens mål för året är att våldsutsatta personer och barn som bevittnat våld i nära relationer ska erbjudas stöd och hjälp. För att kunna erbjuda våldsutsatta vuxna adekvat stöd och hjälp har enheten därför satt fokus på

kompetensutveckling inom området. Tre medarbetare har särskilt ansvar för de mest komplexa ärendena och fungerar också som ett stöd till övriga medarbetare. En medarbetare har deltagit i utbildning i *Mäns våld mot kvinnor - för yrkesverksamma* vid Uppsala universitet. För att stärka sin roll har enhetens medarbetare deltagit i handledning med fokus på ärenden där våld i nära relation förekommer.

Antal anmälningar som rör våld har ökat under 2018 och under jan-juni inkom 35 anmälningar jämfört med 16 anmälningar samma period 2017.

Enheten för stöd till barn och ungdom

Inom enheten för stöd till barn och ungdom utreds barns behov av stöd enligt socialtjänstlagen och barns behov av stöd enligt lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Ett av syftena med att sammanföra dessa verksamhetsområden är att bidra till ett gott bemötande och ökad kvalitet i socialtjänstens stöd till barn och deras familjer. Sedan i början av 2018 ingår även mottagandet av ensamkommande barn och unga i enhetens ansvar.

Antalet inkommande anmälningar gällande oro för att barn far illa har ökat. Under perioden 1 januari 2018 till och med 30 augusti 2018 tog enheten emot 1 167 anmälningar. Motsvarande period 2017 tog enheten emot 928 anmälningar. Grunderna för anmälan (s.k. aktualiseringsorsakerna) är relativt jämnt fördelade med en tendens till ökning av våld mot barn samt våld i nära relation. Inom enheten pågår ett arbete med att vidare utreda orsaken till ökningen av orosanmälningarna och vad de grundas i. Detta för att bättre kunna möta de ökande kraven och anpassa organisationen.

Under året tillsattes tjänsten enhetsledare för att fungera som ett dagligt operativt stöd för socialsekreterarna. Tjänsten finansierades inom enhetens budgetram.

Ett av Socialnämndens mål är att vuxna och barn som utsatts för våld i nära relationer ska erbjudas hjälp och stöd. Som ett led i strävan att uppnå målet erbjuds samtlig personal en grundutbildning inom ämnet. Sedan 2018 arrangerar förvaltningen en egen internutbildning. Utbildningen leds av två medarbetare från enheten som genomgått Länsstyrelsen kurs för utbildare inom våld i nära relationer. Två utbildningstillfällen har genomförts under våren och ytterligare två tillfällen planeras till hösten. Totalt har ca 35 medarbetare deltagit.

Socialnämndens målsättning för att bidra till att göra Österåker till den bästa skolkommunen i länet är att öka samarbetet med skolan. I början av året startade projektet ”Problematisk skolfrånvaro”, i samverkan med Skolnämnden och Vård-och omsorgsnämnden. Projektet kommer att pågå under två år och har som mål att

upprätta en samverkansmodell mellan skola, socialtjänst, vårdnadshavare och andra berörda aktörer. På lång sikt förväntas projektet bidra till en minskning av den problematiska frånvaron från skolan.

Några av de aktiviteter som genomförts inom projektet under året är att inhämta närvarodata, informera rektorer och elevhälsa samt inleda ett fördjupat samarbete med tre pilotskolor. Ett samarbete har även inletts med den nyligen tillskapade centrala elevhälsan för kommunala skolor. Under vårterminen har åtta individärenden lett till beviljad insats i projektet. Hittills har två ärenden avslutats, båda med positivt resultatet.

Socialnämnden redovisar månatligen antal ensamkommande barn och unga samt aktuella boendeformer till kommunens budget- och utvecklingsenhet.

Enheten för stöd och behandling

Enheten ansvarar för kommunens öppenvård inom beroendevård och familjebehandling. Enheten arbetar för att förebygga missbruk av alkohol, narkotika och andra beroendeframkallande medel. Beroendevården bedrivs dels i samarbete med landstinget och dels genom gruppverksamhet och individstöd inom ramen för den egna öppenvården. Sedan 1 januari 2018 omfattas även missbruk/beroende av spel med pengar av Socialnämndens ansvar. För att möta de nya kraven har medarbetare inom enheten utbildats inom området.

Under året har en ökning av anhöriga med behov av stöd uppmärksammats och lett till att enheten utvecklat sin verksamhet. En del i denna utveckling är att utbilda behandlande person i CRAFT (Community Reinforcement Approach and Family Training). CRAFT är en av Socialstyrelsen rekommenderad insats för anhöriga.

På uppdrag av enheten för stöd till barn och ungdom erbjuds familjebehandling för barn och deras familjer genom öppenvårdsinsatser. Enheten verkställer domar om umgängesstöd och ungdomstjänst. Enheten ansvarar även för att erbjuda föräldraprogrammen Komet och ABC. Enheten ansvarar för den kommunala familjerådgivningen som erbjuder samtal till dem som lever i parförhållanden och som har samlevnadskonflikter.

Genom att erbjuda öppenvård på hemmaplan bidrar enheten till färre placeringar av barn utanför föräldrahemmet och möjligheter för familjer att få stöd i sitt förändringsarbete. Via den s.k. Öppen mottagning kan föräldrar också själva söka stöd för att komma tillrätta med de svårigheter de upplever i förhållande till sina barn.

Socialnämndens målsättning för att bidra till att göra Österåker till den bästa skolkommunen i länet är att öka samarbetet med skolan. Tillsammans med

Skolnämnden och Vård- och omsorgsnämnden driver Socialnämndens projektet ”Problematiske skolfrånvaro”. Enheten deltar i arbetet och erbjuder familjebehandling. Projektet har under året förstärkts med ytterligare en familjebehandlare. Projektet finansieras delvis av statliga medel från Uppdrag psykisk hälsa.

Ett av Socialnämndens mål är att kunna erbjuda barn som är utsatta för och/eller bevittnat våld i nära relationer stöd och hjälp. Enheten erbjuder en kurs i lugnt föräldraskap, *Tryggare barn*, till föräldrar som en insats efter en orosanmälan om våld eller kränkning mot barn. Under våren har enheten sett en ökad efterfrågan på kursen vilket bidragit till ett ansträngt läge som innebär längre väntetider på den öppna mottagningen och familjerådgivning.

Enheten för familjerätt och familjehem

Enheten består av familjerättssekreterare och familjehemssekreterare. Familjerätten gör vårdnads-, boende- och umgängesutredningar på uppdrag av tingsrätten samt verkställer domar om umgängesstöd. Familjerätten utreder frågor som rör adoptioner, fastställer faderskap samt ger samtalsstöd till familjer i familjerättsliga frågor utifrån vad som är bäst för barnet. Enheten ansvarar för samarbetsamtal som dels görs på uppdrag av tingsrätten och dels på föräldrarnas eget initiativ som stöd i sin separation.

Mot bakgrund av nämndens mål att utveckla verksamheten och bemötandet har enheten under våren utvecklat arbetet runt de samarbetsamtal där föräldrar själva söker hjälp och stöd. Intentionen är att arbeta förebyggande genom samarbetsamtal. Målet är att, i större utsträckning, kunna erbjuda familjer hjälp att upprätta juridiskt bindande avtal kring vårdnad-, boende- och umgängesfrågor som ett alternativ till en stämningsansökan. Sedan våren 2018 kan samarbetsamtal bokas via e-tjänst och mobilt BankID. Efter ett enskilt samtal med respektive förälder bokas ett gemensamt samtal. Det nya arbetssättet innebär att familjerätten upprättar kontakt med båda föräldrarna från start, vilket skapar förutsättningar för att genomföra samarbetsamtal på ett mer kvalitativt sätt. För att ytterligare utveckla arbetet har enhetens familjerättssekreterare utbildats i samarbetsamtal genom Ersta Sköndal Bräcke Högskola.

Enhetens familjehemssekreterare rekryterar, utreder, utbildar och handleder jourhem, familjehem, kontaktpersoner, kontaktfamiljer samt utreder särskilt förordnad vårdnadshavare och umgängestödjare.

Under året har arbetet med att rekrytera och utreda flera egna jour- och familjehem prioriterats. Målet är att minska användandet av konsulentstödda jourhems- och

familjehemsplatser och på så sätt minska kostnaderna. I förlängningen innebär det en del i strävan att nå målet om en ekonomi i balans. Genom att i ökad utsträckning använda egna familjehem ökar också möjligheten att bedriva ett kvalitativt familjehemsarbete med handledning, utbildning och uppföljning av uppdragstagarna.

Ett fokusområde under året har varit att följa upp barnens skolsituation. Forskning visar att barn som är familjehemsplacerade har sämre resultat när det gäller skolprestationer. Därför har enheten särskilt satsat på att stärka familjehemmen så att de i sin tur kan hjälpa barnen i förhållande till skolsituationen. För att ytterligare utveckla arbetet med familjehemmen har medarbetare utbildats i handledning och Marte meo. Det senare är en form av samspelsbehandling med syfte stödja en positiv utveckling.

En gemensam aktivitet för familjehemmen har genomförts liksom en nätverksträff med uppdragstagare.

Enheten har satsat på att, på olika sätt, nå ut med information om möjligheten för kommuninvånare att ta uppdrag som jour-och familjehem. Arbetet har bedrivits i nära samverkan med kommunens kommunikationsenhet.

Enheten för vuxenstöd

Med syfte att bidra till målen att erbjuda professionell service av högsta kvalitet och en ekonomi i balans har enheten under året arbetat med att se över sina styrdokument och sitt arbetssätt. I februari tillsattes en enhetsledare med syfte att fungera som ett dagligt operativt stöd för socialsekreterarna. Tillsammans med en medarbetare har enhetsledaren deltagit i juridisk fortbildning. Syftet var att höja enhetens kompetens avseende myndighetsutövning och stärka rättssäkerheten.

Sedan 1 januari 2018 omfattar Socialnämndens ansvar även missbruk/beroende av spel med pengar. Den som söker stöd för sitt missbruk får sitt behov utrett av enheten som också erbjuder en eventuell insats. För att öka kompetensen inom området har medarbetare bland annat deltagit i en konferens som arrangerades av Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten. Enheten har även deltagit i FoU Nordosts seminarium ”Perspektiv på spelmissbruk och tillgängliga behandlingsmetoder”. Ett fåtal ansökningar om stöd kopplat till spelmissbruk har inkommit och i ett fall har beslut om insats genom öppenvården fattats efter utredning.

Under året har medarbetare deltagit i fortbildning för personer som i sitt arbete möter personer med intravenöst drogberoende arrangerad av Smittskydd Stockholm och Stockholms läns landsting. Enhetschefen har, genom FoU Nordost, samverkat med andra kommuner i frågor gällande implementeringen av samverkanspolicyn, upphandling, spelmissbruk, forskningsprojekt om SIP.

Under perioden har två handläggare lämnat sina tjänster och två har anställts.

Enheten är samlokaliserad med landstingets beroendemottagning och parterna har ett nära samarbete kring personer med olika typer av beroende.

Barnombud

Sedan 2014 finns, efter beslut i Kommunfullmäktige, ett Barnombud i kommunen vars verksamhet finansieras av Socialnämnden. Barnombud arbetar på individnivå med inriktning att vara en vuxen som barn och ungdomar kan känna förtroende för och därför vilja vända sig till vid ensamhet, konflikter eller andra svårigheter. Barnombud är tillgängligt via telefon, via hemsidan och personliga möten. Nytt är att barn och ungdomar numera kan ta kontakt med Barnombudet direkt via hemsidan.

Barnombuds möjlighet att vara tillgänglig är begränsad. Omfattningen av budgeten tillåter en deltidstjänst motsvarande 0,6 tjänst. Kommunstyrelsen har givit kommundirektören i uppdrag att kartlägga alla extra insatser för barn och unga i kommunen. Barnombudet är med i den kartläggningen som syftar till bättre samordning av insatserna för målgruppen.

Klagomål och synpunkter, lex Sarah och ej verkställda beslut

Under halvåret har det inkommit elva klagomål avseende förvaltningens individ- och familjeomsorg. Alla synpunkter och klagomål följs upp av respektive enhetschef och återkopplas till den klagande, om denne inte är anonym, inom fjorton dagar.

De inkomna klagomålen rör främst uppfattning om personalens bemötande och förståelse samt förvaltningens tillgänglighet, både personliga och via webben. Varje enskilt klagomål hanteras utifrån dess specifika förutsättningar och det är svårt att dra generella slutsatser.

Oavsett orsak är det viktigt att ett klagomål följs upp och att den klagande upplever sig ha blivit lyssnad till. Inkomna klagomål och synpunkter utgör även en värdefull information som underlag i förvaltningens kvalitetsarbete. Frågor om vad som är ett gott bemötande och hur man verkar i rollen som myndighetsperson diskuteras löpande inom enheterna.

Kommunfullmäktige har 2018-06-18 antagit en tillgänglighetspolicy och gett ett uppdrag till samtliga nämnder att upprätta en handlingsplan under 2018, varför arbetet med tillgänglighet kommer att prioriteras.

Tre rapporter i enlighet med bestämmelserna om Lex Sarah har upprättats inom Socialnämndens ärendehandläggning. Rapporterna har utretts av sakkunnig och redovisats till nämnden. Rapporterna har två handlat om brister i handläggning och en felrapportering av faderskap till Skatteverket. I samtliga utredningar har åtgärder, på kort och lång sikt, föreslagits för att förbättra rutiner och komma tillrätta med de rapporterade bristerna. En fjärde rapport gällande ett missförhållande vid ett stödboende för ensamkommande har upprättats av utförare. Missförhållandet gällde en timvikarie som misstänktes ha erbjudit droger till boende. Missförhållandet är anmält till IVO. Socialnämnden har informerats om rapporten och anmälan.

När det gäller beslut som inte verkställs inom tre månader har inga fall anmälts till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) under perioden.

Personaluppföljning

Anställda och årsarbetare	2018	2017	2016
Antal årsarbetare, tillsvidareanställda	65,4	65,4	51,44
Antal årsarbetare, tidsbegränsade	0,5	1,00	6,72
Summa årsarbetare		66,4	58,16
Antal anställda	65,9	67	68

Den minskning som skett har skett inom flyktingverksamheten där antalet anställda minskats. Under året har flera rekryteringar skett vilket har minskat nämndens beroende av konsulttjänster. Det innebär, på sikt, en ekonomi i balans vid egen rekrytering och bättre förutsättningar att utveckla verksamheten med ökad kvalitet i de tjänster nämnden kan erbjuda medborgarna.

Sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro totalt
Socialnämnden 2018	3,2%
Socialnämnden 2017	3,6%
Socialnämnden 2016	4,2%

Sjukfrånvaron har minskat 3 år i rad och ligger nu på låga 3,2 %

Uppföljning miljöarbete

Kommunfullmäktige har antagit två inriktningsmål med koppling till vår miljö. Ett av målen syftar till att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle, det andra att uppnå en stark och balanserad tillväxt som ska vara ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar. Med detta som utgångspunkt är Socialnämndens mål att driva sin verksamhet på ett för miljön hållbart sätt och att medverka i kommunens samhällsplanering för att belysa sociala aspekter.

Inom förvaltningen bedrivs ett praktiskt miljöarbete i mindre skala. På varje enhet finns möjlighet till sopsortering, tillgänglig teknik för att delta digitalt i möten, genomföra vårdplaneringar på distans och delta i webbutbildningar. Att utveckla tekniken för distansarbete är bara en del i arbetet att minska antalet miljöbelastande resor. Andra delar är att öka kunskapen om miljöpåverkan med syfte att få till en förändring i attityder och kultur.

Förvaltningen ingår i en kommunövergripande arbetsgrupp som leds av kommunens hållbarhetsstrateg. Inom ramen för gruppens arbete har behovet av kommungemensamma åtaganden, såsom en resepolicy och miljökrav i upphandling, behandlats. I nämndens roll som beställare av verksamhet skulle tydliga miljökrav i upphandling kunna ge en positiv miljöpåverkan på lång sikt. Det arbetet måste i så

fall ske i samverkan med upphandlingsenheten. Arbetet med att ta fram styrdokument avseende tjänsteresor kommer att påbörjas under hösten.

För att nå fullmäktiges mål om ett långsiktigt hållbart samhälle har socialförvaltningen deltagit i samhällsbyggnadsförvaltningens arbete med framtagande av ny översiktsplan; Översiktsplan för Österåkers kommun 2040. Planen antogs av Kommunfullmäktige i maj 2018.

Framåtblick

Digitalisering och välfärdsteknologi

Digitalisering och välfärdsteknologi är områden där produkter, programvaror och tjänster utvecklas snabbt. För kommuninvånarna kan utvecklingen bidra till ökad självständighet, delaktighet, tillgänglighet och trygghet. För verksamheten innebär det möjligheter till ökad effektivitet och kvalitet på tjänsterna.

Inom Socialnämndens verksamhetsområde skulle en ökad digitalisering bland annat kunna göra det möjligt för klienter att själva boka en tid med sin socialsekreterare, kunna följa sitt ärende eller göra en digital ansökning om bistånd.

Under hösten 2018 påbörjas ett utvecklingsarbete för att införa automatiserad handläggning av ansökningar om ekonomiskt bistånd med hjälp av en robot. Arbetet sker i nära samverkan med kommunens IT-enhet med målet att implementera det nya arbetssättet under 2019.

Bostäder till nyanlända

Enligt bostättningslagen (2016:38) är en kommun ”skyldig att efter anvisning ta emot en nyanländ för bostättning i kommunen”. Att säkra tillgången till lämpliga bostäder för nyanlända är en utmaning för kommunen. Det är en fråga som Socialnämnden inte råder över men som får stor påverkan på kommunens kostnader. Förutom bostadsfrågan är också sysselsättning en viktig del av integrationsarbetet. Under de två år som man som nyanländ ingår i Arbetsförmedlingens etableringsstöd, står staten för individens huvudsakliga försörjning. Därutöver kan en del kostnader tillkomma för kommunen, då den statliga ersättningen är schabloniserad och därmed inte täcker alla kostnader. Ett exempel är hushållets bostadskostnad som kan överstiga schablonersättningen. Många nyanlända hinner inte etablera sig på arbetsmarknaden under etableringsfasen och söker då ekonomiskt bistånd från kommunen, vilket ökar kostnaderna för Socialnämnden.

Med anledning av att kommunens mottagande av nyanlända beräknas minska under 2019 finns det en risk att kommunen får kostnader för tomhyror på grund av

bostadsöverskott under 2019. Det är därför viktigt att en översyn görs av befintliga, och eventuella planerade bostäder, för gruppen nyanlända.

Ökning av orosanmälningar

Antalet anmälningar till Socialnämnden gällande oro att ett barn far illa har nästan fördubblats mellan 2016 och 2018. Baserat på inflödet till och med juli 2018 visar en prognos att Socialnämnden kommer att ha tagit emot ca 2 100 anmälningar vid årets slut. Ungefär var femte orosanmälan leder till en utredning. För 2018 skulle det innebära ca 465 utredningar. Ett ökat antal utredningar leder till fler insatser, som kan utföras i egen regi eller av externa utförare. Varje insats, oavsett utförare, följs upp av nämnden.

Sammantaget innebär detta ett ökat tryck på socialförvaltningens organisation och medarbetare. Med fler barn som behöver stöd krävs ökade resurser men också effektivare arbetssätt och en flexibel organisation.